

MANNEN VAN BETEEKENIS UIT DEN WERELDOORLOG.

Ferdinand van Bulgarije.

De „Koburger” is nu vier-en-vijftig jaar. Er zal wellicht geen vorst van Europa te vinden zijn met zóó internationale bloedmenging en levensgeschiedenis als koning Ferdinand, „tsaar” Ferdinand, als hij zich met bedoeling noemen laat, van Bulgarije.

Zijn vader was een Duitscher: prins August van Saksen-Koburg, die overleed toen Ferdinand twintig jaar oud was. Zijn moeder was een Française; prinses Clémentine, een dochter van koning Louis Philippe van Frankrijk, die door de revolutiën van '48 zijn troon verloor.

Ferdinand is dus van vaderszijde aan de „centralen,” van moederszijde aan de „entente” verwant.

Zijn twee huwelijken vertoonden hetzelfde dualisme.

Eerst is hij gehuwd geweest met Maria Louise van Bourbon, wier naam reeds genoeg haar Latijnsche afkomst verradert; zijn tweede vrouw, de hooggeachte echtgenoot van den rijperen man, is een Duitsche prinses.

Zijn levensloop is al even internationaal.

Nadat hij reeds vóór zijn twintigste jaar in de voornaamste wereldsteden van Europa evengoed den weg had leeren kennen als in zijn moeders kasteel, ondernam hij een reis naar Amerika, in gezelschap van zijn broeder August, met wien hij ook Brazilië bezocht, van welke reis zij samen de plantkundige resultaten beschreven hebben in een werk, dat te Weenen in twee deelen het licht zag.

Maar prins Ferdinand zou noch auteur noch geleerde worden!

Tusschen zijn twintigste en dertigste jaar vertoefde hij 't meest en 't liefst op zijn landgoederen in Hongarije en was hij in 't militaire leven eerste luitenant bij de Hongaarsche landweir.

Geldzorgen kende hij niet: de Orléansen en de Koburgers behoorden nooit tot de „magere” vorstenhuizen in Europa! Vrienden had hij in menigte en won ze steeds meer door zijn aangename manieren en zijn gulle gastvrijheid. Zijn bezigheden waren niet zoo druk, of hij kon weken lang op zijn goederen de genoegens zoeken der jacht, en straks met evenveel, niet zelden betreurenswaardigen ijver in het vroolijke maar verleidelijke leven der hoofdstad, en hij dácht er niet aan, dit onbezorgde leven af te breken....

Tot er door een wonderen samenloop van omstandigheden 'n keer kwam in zijn lot.

Zijn moeder, Clémentine, had er nu eenmaal heur hart op gezet, dat haar zoon een plaats innemen zou onder de regeerende vorsten van Europa, en daar vorstentzels zelden vacant komen, was ze gereed, om elke kans, die zich voordoen zou, bij de haren te grijpen en er.... wat in onze materialistische eeuw allicht het oog bekoren moest.... een goed deel van haar groot vermogen voor op 't spel te zetten.

Nu was Bulgarije vacant gekomen.

Alexander van Battenberg, de ridderlijke overwinnaar der Serviërs, had van de Russische kulperijen genoeg gekregen en verkoos als een vergeten burger stil te gaan leven, liever dan in Bulgarije te zitten op een troon, die zoo gemakkelijk door de punten der degens werd bedreigd.

Thans zochten de Bulgaren een vorst.

Stamboelof, de eerste minister en dictator, die met vasten

greep zijn land aan de Russische voogdij trachtte te ontworstelen, reisde Europa's hoofdsteden af.... doch zonder gevolg.

Hij lag immers onder den ban van den tsaar.

En dies liet geen der vorsten van Europa zich met hem in; dies durfde ook geen enkele prins het wagen zich te storten in het Bulgaarsche avontuur.

Dáár zagen de zoekende gezanten te Weenen in een schouwburg den Duitsch-Fransch-Hongaarschen honvedaanvoerder en kasteel-eigenaar. Half in ernst, half in scherts, werden zij op hem gewezen, onderhandelingen werden geopend, prinses Clémentine deed haar uiterste best... en den 14^{en} Augustus 1887 legde prins Ferdinand te Tirnova den eed af op de Bulgaarsche grondwet.

'k Weet het niet, maar 't zou mij niets verwonderen, als hij de eerste weken de meeste zijner koffers maar niet uitpakken liet. 't Was een waagstuk, 'n avontuur....

Voor den tsaar bestónd hij niet, was hij niet anders dan lucht. De sultan erkende hem niet, geen der vorsten van Europa hield gemeenschap met hem.

En tóch, geholpen door bekwame staatslieden en legerhoofden, heeft vorst Ferdinand niet slechts zichzelf tot „tsaar” weten op te werken, maar ook zijn land en volk op zoo verrassende wijze vooruitgebracht, dat de wereld als met Holland in de 17^e eeuw verbaasd, het rijzend wonder van den Balkan wassen zag.

De Balkan-volken hebben een toekomst.

En de Bulgaren hebben een voor-sprong, — wat ze in den middellijken weg behalve aan hun gelukkigen aanleg aan de regeering van tsaar Ferdinand te danken hebben.

Hij heeft voor- en tegenspoed gekend.

't Gróóft was de tegenspoed, toen hij in 1913, tegen Servië en Griekenland opgetrokken, door den pas verwonnen Turk besprongen en door Roemenië in den rug bedreigd, den zoo nadeeligen vrede van Boekarest sluiten moest.

Toen zwéég het Bulgaarsche volk. En zijn koning zwéég.

Maar in hun hart zwoeren zij een duren eed, dat 't zij na twee of na twintig jaren, wánnere maar ooit de kans schoon was, de schande van dién vrede zou worden uitgewischt!

Thans meende tsaar Ferdinand, dat die tijd gekomen was....

Wij kunnen 't hem na- noch voorrekenen.

Na, voor het oog der menschen tenminste, lang te hebben gearzeld en geweigerd, heeft hij eindelijk naar 't schijnt, definitief voor de „centralen” gekozen.

Zijn leven lang zal Rusland hem *dit* niet vergeven! Hij is geteekend!

Reeds werd in een Russisch blad gezinspeeld op 't lot van zijn voorganger, den „Battenberger,” die in zijn eigen paleis werd overvallen en weggevoerd, omdat hij zich tegen den wil van den grooten tsaar had durven verzetten. Ja, een afgevaardigde uit de oppositie, de aanvoerder der grootgrondbezitters, heeft hem met boersche lomphed, maar alevel rondborstig, op 'n audiëntie in zijn eigen paleis gedreigd, dat zijn kroon ermee gemoeid was, dat 't hem het léven kosten kon....

Tsaar Ferdinand ging alevel stil en rustig zijn gang.

Hij wéét, dat hij in zijn dertigjarige regeering 't grootste deel van het *volk* achter zich gekregen heeft. Eerst 'n vreemde prins, is hij nu hunner-één geworden. Hún toekomst is de zijne. Hún leed, hún glorie, ze zijn de zijne.

Dat wéét het Bulgaarsche volk en 't schaaft zich achter zijn koning. Beiden hebben één duidelijk punt op hun program: Terugwinnen voor 't vaderland, wat het in 1913 bij dien rampspoedigen vrede aan vier kanten verloor.

Op dát program zijn volk en koning één.

P. Br.

